Nr 237.

Godkänd av första kammaren den 3 juni 1927.
Godkänd av andra kammaren den 3 juni 1927.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, jämte en i ämnet väckt motion.

(Bankoutskottets utlåtande nr 52 och memorial nr 61.)

Till Konungen.

Under elfte huvudtiteln av den till innevarande års riksdag avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov hade Eders Kungl. Maj:t under punkten 22 föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde komma att avlåtas till riksdagen, tillsvidare beräkna ordinarie anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, till 377,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 24 februari 1927 dagtecknad proposition nr 179, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring,

dels ock öka *ordinarie* anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, nu 252,000 kronor, med 125,000 kronor till 377,000 kronor.

I en inom riksdagen i anledning av nämnda proposition väckt motion (II : 338) har hemställts, bland annat, att § 8 i Eders Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, måtte erhålla följande lydelse:

»Den årliga arbetsförtjänst, som i 6 och 7 §§ omförmäles, antages utgöra vid tiden för olycksfallet:

a) tvåtusen fyrahundra kronor

för värnpliktig, som, efter avslutande av honom enligt värnpliktslagen åliggande första tjänstgöring och repetitionsövningar eller motsvarande tjänstgöring, deltager i tjänstgöring eller övning, som enligt värnpliktslagen åligger honom eller som eljest i laga ordning blivit honom ålagd,

för värnpliktig, som avses i § 27 mom. 1 D värnpliktslagen och som fullgör i nämnda lagrum angiven fackutbildning eller facktjänstgöring, samt

för värnpliktig, som fullgör tjänstgöring, varom i § 27 mom. 1 B värnpliktslagen sägs, såsom furir vid armén eller flygvapnet eller i motsvarande tjänsteställning vid marinen;

b) ettusen åttahundra kronor

för värnpliktig, som icke avses härovan under a).

För fast anställd beräknas ifrågavarande arbetsförtjänst efter de grunder, som stadgas i 9 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.»

Inom riksdagen har under senare år upprepade gånger framhållits, att föreskrifterna i 1909 års förordning i ämnet äro behäftade med brister i åtskilliga avseenden. Riksdagen är fortfarande av denna uppfattning och anser alltså i likhet med departementschefen starka skäl föreligga att äntligen underkasta ifrågavarande föreskrifter en genomgripande omarbetning. Såsom departementschefen framhållit, lärer anledning ej förefinnas att nu ytterligare uppskjuta denna revision i avvaktan på en eventuell prövning av frågan om allmän och obligatorisk sjukförsäkring. I detta avseende vill riksdagen framhålla, att även oberoende av det beslut, som av riksdagen fattats med anledning av Eders Kungl. Maj:ts innevarande år framlagda förslag beträffande ordnandet av den frivilliga sjukförsäkringen, en omarbetning av gällande bestämmelser beträffande ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, nu synts böra komma till stånd.

Innan riksdagen övergår till behandling av det genom förevarande proposition framlagda förslaget till ny förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, har riksdagen ansett sig böra i korthet beröra vissa av föredragande departementschefen inledningsvis behandlade allmänna spörsmål.

Beträffande frågan huruvida bestämmelserna i förevarande ämne böra, efter förebild av 1909 års förordning, sammanfattas i en *särskild författning* eller om de till någon del böra meddelas i form av tillägg till olycksfallsförsäkringslagen, har departementschefen på anförda skäl ansett, att samtliga spörsmål rörande ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, borde regleras i en särskild författning, i följd varav det föreliggande förslaget avfattats så, att den fast anställda personal, som jämte de värnpliktiga avses med bestämmelserna och vilken för närvarande faller jämväl under olycksfallsförsäkringslagen, skulle kunna undantagas från tillämpningen av föreskrifterna i nämnda lag. Till den ståndpunkt, varpå förslaget i nu angivna hänseende vilar, har riksdagen för sin del anslutit sig.

Vidkommande därefter den föreslagna *författningens form* må framhållas, att, medan nu gällande bestämmelser äro meddelade i en av Eders Kungl. Maj:t med riksdagen utfärdad förordning, ett av riksförsäkringsanstalten år 1926 framlagt förslag i ämnet innebär, att den nya författningen skulle erhålla formen av lag. Såsom skäl härför har anförts, att i anstaltens förslag upptagits bestämmelser, enligt vilka dels tvister om ersättning enligt författningen skulle undandragas de allmänna domstolarnas prövning, dels ock rätten till dylik ersättning icke skulle kunna överlåtas. Ehuru dylika be-

stämmelser jämväl ingå i det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget, har departementschefen, i betraktande av att ersättningsrätten enligt förslaget till övervägande del grundas på ett statens åtagande och förslaget i övrigt endast upptager eljest tillämpliga bestämmelser i olycksfallsförsäkringslagen, ansett skäl saknas att med avseende å formen frångå nu gällande författning. Till stöd för denna ståndpunkt har ock anförts, att enahanda bestämmelser som de av riksförsäkringsanstalten åsyftade återfinnas i förordningen den 1 juni 1923 (nr 138) angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.

För egen del har riksdagen på de av departementschefen anförda skälen funnit sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende.

Då riksdagen nu övergår till behandling av det föreliggande författningsförslaget, vill riksdagen till en början såsom allmänt omdöme uttala, att riksdagen vid granskning av förslaget funnit detsamma vara i det hela tillfredsställande och väl avvägt. Förslaget har ock, såsom redan av det förut anförda torde framgå, i de delar, där detta varit möjligt, nära anslutits till bestämmelserna i 1916 års olycksfallsförsäkringslag. Då riksdagen på grund av vad nu anförts funnit sig böra på de flesta punkter biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag, har riksdagen ansett sig kunna i det följande inskränka sitt yttrande till att huvudsakligen beröra de delar av författningsförslaget, beträffande vilka ändringar ansetts böra ifrågakomma.

Under 1 § i förslaget äro upptagna föreskrifter angående den tjänstgöring och den personal, å vilken bestämmelserna skola äga tillämpning. Vad angår den personal, som skulle medtagas i författningen, upptog ett av riksförsäkringsanstalten med biträde av särskilda sakkunniga år 1918 avgivet förslag bland ersättningsberättigade jämväl den, som med behörigt tillstånd såsom krigsman *frivilligt deltoge i militärtjänstgöring.* Härmed åsyftades i första rummet medlemmar i de frivilliga automobil- och motorbåtskårerna, men dessutom frivilliga militära deltagare i vissa övningar. Däremot avsågs ej att dit hänföra civila deltagare uti militärtjänstgöring (såsom röda korsets och röda stjärnans personal, annan frivillig sjukvårdspersonal, landstormskvinnor m. fl.).

I sitt förenämnda, år 1926 avgivna förslag har riksförsäkringsanstalten emellertid icke medtagit ifrågavarande kategori och till stöd härför anfört följande. Erfarenheten hade visat, att nya organisationer esomoftast bildats i syfte att i fred och vid krigstillfälle i ett eller annat avseende biträda de militära myndigheterna. Det kunde också inträffa, att befintliga organisationer av en eller annan anledning upphörde med sin verksamhet. Att uppdraga en gräns mellan de olika kategorier frivilliga, som borde komma i åtnjutande av förslagets ersättningsförmåner, och dem, som borde ställas utanför, hade visat sig erbjuda avsevärda svårigheter. Härtill komme, att under de senare åren ett allt större antal kvinnor frivilligt biträdde i den militära sjukvården, förplägnaden m. m. Att medtaga även dessa som ersättningsberättigade syntes emellertid kunna föranleda betänkligheter och skulle också medföra den

olägenheten, att därigenom ytterligare specialbestämmelser av rätt invecklad beskaffenhet skulle vara erforderliga. Riksförsäkringsanstalten hölle därför före, att kategorien frivilliga deltagare i militärtjänstgöring helt borde utelämnas i förslaget. I de säkerligen rätt sällsynta fall, där billighet fordrade, att ersättning borde utgå, kunde ersättningsfrågan underställas statsmakternas prövning.

En ledamot av riksförsäkringsanstalten har anfört härifrån avvikande mening samt ansett rätt och billighet fordra, att ersättning utgåves till samtliga i militärtjänstgöring frivilligt deltagande, enär dessa utförde ett intresserat och betydelsefullt arbete samt utgjorde ett kompletterande element i landets krigsväsen.

Från flertalet av de i ärendet hörda myndigheternas sida hava ock erinringar framställts mot riksförsäkringsanstaltens senast intagna ståndpunkt.

Bland dessa myndigheter har statskontoret, som uttalat önskvärdheten av att de frivilligt tjänstgörande kunde på någon bestämmelse i själva författningen grunda rätt till ersättning i förekommande fall, anfört, att då det vore förenat med vissa svårigheter att i författningen angiva den ersättning, som borde tillkomma olika kategorier av de frivilliga, det syntes som om i författningen lämpligen borde inflyta ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att, där frivillig under militärtjänstgöring drabbades av skada, som eljest enligt författningen skulle medföra rätt till ersättning, besluta om ersättning i huvudsaklig överensstämmelse med de i författningen angivna grunderna.

Departementschefen, som funnit skäligt och jämväl med statens intresse förenligt, att frivilliga deltagare i militärtjänstgöring, som därunder ådroge sig kroppsskada, i fråga om rätt till ersättning därför i möjligaste mån likställdes med värnpliktiga och fast anställda, har ansett den av statskontoret anvisade utvägen innebära den lämpligaste lösningen av förevarande fråga.

Bestämmelser i nu angivet hänseende hava införts i andra stycket av 1 § i författningsförslaget.

Jämväl enligt riksdagens mening synes det vara påkallat, att i författningen möjlighet hålles öppen att under vissa förhållanden utgiva ersättning i anledning av kroppsskada, som drabbat frivillig deltagare i militärtjänstgöring. Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär härutinnan, att dylik ersättning skulle kunna utgå i fråga om en var frivillig, som *därtill beordrad* eller *med behörigt tillstånd* deltager i militärtjänstgöring. Inom riksdagen har övervägts, huruvida icke ersättningsrätten borde begränsas att gälla endast beträffande frivillig, som *beordrats* deltaga i militärtjänstgöring. Enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, finnas emellertid icke några generella föreskrifter meddelade angående frivilligas användande i dylik tjänstgöring. I vissa fall grundas sålunda frivilligs deltagande på utfärdad order, i andra fall åter på meddelat tillstånd, utan att deltagandet härigenom behöver erhålla olika karaktär i de olika fallen. Med hänsyn härtill lärer det vara erforderligt att, såsom i Eders Kungl. Maj:ts förslag skett, bland ersättningsberättigade medtaga båda de nu nämnda grupperna av frivilligt deltagande. Emellertid anser riksdagen, att ersättningsrätten bör begränsas till sådana

frivilliga, vilkas deltagande i militärtjänstgöring framstår såsom särskilt önskvärt ur försvarsväsendets synpunkt och sålunda är att anse såsom ett statens intresse. På grund härav har riksdagen för sin del funnit sig böra åt andra stycket av förevarande paragraf giva en avfattning, som uttryckligen angiver att de frivilliga icke tillförsäkras någon undantagslös rätt till ersättning. Avsikten är sålunda, att Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall skall pröva, huruvida omständigheterna med avseende å frivilligs deltagande i militärtjänstgöring äro sådana, att skäl föreligger att av allmänna medel utgiva ersättning för kroppsskada, som vederbörande därunder ådragit sig.

I övrigt har riksdagen i förevarande författningsrum vidtagit en formell ändring, åsyftande att undanröja tvekan beträffande bestämmelsernas tillämpning med avseende å efterlevande till frivilligt deltagande.

I 2 § 2 mom. meddelas närmare bestämmelser angående begreppet militärtjänstgöring.

Enligt nu gällande förordning skall militärtjänstgöring anses hava varit för handen endast under tid, då den skadade för fullgörande av värnplikt eller tjänsteplikt nödgats uppehålla sig å viss ort eller i föreskriven ordning varit stadd på marsch eller annan färd. I sistnämnda del har denna bestämmelse ansetts innebära, att marschen eller färden skall hava skett under militärbefäl eller efter dess order.

Genom lagen den 19 juni 1919 har nu begreppet olycksfall i arbete utsträckts att omfatta även »olycksfall vid färd till eller från arbetsstället, där färden föranledes av och står i omedelbart samband med arbetsanställningen». Med hänsyn härtill har riksförsäkringsanstalten föreslagit en liknande utvidgning av begreppet militärtjänstgöring. Härvid har riksförsäkringsanstalten erinrat om, att enligt den tolkning, som givits åt nyssnämnda stadgande i olycksfallsförsäkringslagen, en färd till eller från hemmet icke omfattades av lagen, såvida icke färden *direkt* föranletts av anställningen. Om t. ex. en arbetare hade sitt hem på längre avstånd från arbetsplatsen och avlade besök i hemmet någon gång under veckans lopp, ansåges ersättning icke böra utgå. Militärtjänstgöringens art av tvångstjänstgöring för de värnpliktiga motiverade dock enligt riksförsäkringsanstaltens mening, att skador, som åsamkades under de resor, den värnpliktige företoge till och från hemmet efter erhållen permission, borde berättiga till ersättning. Då det i förevarande fall vore svårt att sätta de fast anställda i sämre läge än de värnpliktiga, borde utvidgningen i begreppet militärtjänstgöring avse jämväl de vid krigsmakten fast anställda. Även om formuleringen i riksförsäkringsanstaltens förslag vore liknande den, som förekomme i olycksfallsförsäkringslagen, syntes något hinder icke möta att giva nu omförmälda tolkning åt det föreslagna stadgandet.

Departementschefen har ansett sig böra tillstyrka, att en bestämmelse, motsvarande den, som med ovan angivet innehåll genom lagen den 19 juni 1919 införts i olycksfallsförsäkringslagen, vinner tillämpning även på nu ifrågavarande område. Däremot har departementschefen icke funnit tillräckliga skäl föreligga att giva denna bestämmelse en annan tolkning än olycksfallsförsäkringslagens stadgande.

Även riksdagen anser det vara mindre lämpligt, att åt ett i militärersättningsförordningen inryckt stadgande, avseende kroppsskada under färd till eller från militärtjänstgöring, skulle givas en annan tolkning än åt olycksfallsförsäkringslagens föreskrift beträffande olycksfall vid färd till eller från arbetsstället. Det må emellertid framhållas, att — enligt vad som framgår av upplysningar, vilka inhämtats av riksdagens vederbörande utskott — nyssberörda stadgande i olycksfallsförsäkringslagen åtminstone i vissa fall icke erhållit den stränga tolkning, som av riksförsäkringsanstalten angivits. I den mån sålunda en friare tolkning av hithörande föreskrifter vunnit insteg på olycksfallsförsäkringens område, bör densamma uppenbarligen erhålla tillämpning även i de fall, som förevarande förordning avser. Detta torde vara så mycket mera påkallat, som skäl icke saknas att under vissa förhållanden med avseende å rätt till ersättning i anledning av kroppsskada med militärtjänstgöring likställa särskilt resor, som efter erhållen permission företagas till och från hemorten.

Med hänsyn till vad nu anförts har riksdagen icke funnit anledning till erinran mot avfattningen av ifrågavarande författningsrum.

I sista stycket av 6 § har riksdagen vidtagit en mindre ändring av redaktionell natur.

8 § innehåller bestämmelser angående beräknandet av årlig arbetsförtjänst.

Enligt riksförsäkringsanstaltens förslag skulle arbetsförtjänsten antagas utgöra 1,800 kronor för *dels* värnpliktiga under annan tjänstgöring än första tjänstgöring och repetitionsövning, *dels* vissa värnpliktiga som fullgöra fackutbildning, *dels* värnpliktiga furirer m. fl., *dels och* fast anställda furirer m. fl. För övriga värnpliktiga och fast anställda skulle arbetsförtjänsten beräknas till 1,500 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, att arbetsförtjänsten för fast anställda skulle beräknas enligt de i 9 § av olycksfallsförsäkringslagen stadgade grunderna. Beträffande värnpliktiga skulle arbetsförtjänsten antagas utgöra 1,980 kronor respektive 1,620 kronor i stället för de av riksförsäkringsanstalten föreslagna beloppen.

I förenämnda motion har föreslagits, att de uti Eders Kungl. Maj:ts förslag angivna arbetsförtjänstbeloppen måtte höjas till respektive 2,400 kronor och 1,800 kronor.

Riksdagen har för sin del bestämt ifrågavarande belopp till 2,160 kronor, respektive 1,764 kronor.

Vad härefter angår storleken av det under elfte huvudtiteln upptagna ordinarie anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, har riksdagen, som icke haft anledning till erinran mot vad departementschefen anfört beträffande sättet för ersättningskostnadernas bestridande, höjt nämnda anslag till det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 377,000 kronor.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels med förklarande, att Eders Kungl. Maj:ts i förevarande proposition nr 179 framlagda förslag till förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, för sin del antagit följande

Förslag
till
förordning
om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

1 kap. Allmänna bestämmelser.

1 §.

Varder värnpliktig eller vid försvarsväsendet fast anställd, som i denna förordning avses, under militärtjänstgöring i fredstid skadad till följd av olycksfall eller ådrager sig person, som nu nämnts, annorledes under dylik tjänstgöring sjukdom, utgives av allmänna medel ersättning enligt nedan stadgade grunder.

Drabbas någon, som därtill beordrad eller med behörigt tillstånd frivilligt deltager i militärtjänstgöring i fredstid, av skada eller sjukdom, som ovan omförmälts, äger Kungl. Maj:t, där förhållandena anses böra därtill föranleda, besluta om ersättning till vederbörande i huvudsaklig överensstämmelse med angivna grunder.

2 §.

1. Till fast anställda hänföras i denna förordning fast anställt manskap vid försvarsväsendet eller någon av dess reserver, indelt manskap, musikelever, skeppsgossar, officers- och reservofficersaspiranter, sjökadetter, kustartillerikadetter och reservkadetter, reservunderofficersaspiranter vid flottan, marinintendentskadetter samt mariningenjörselever och mariningenjörsaspiranter.

2. Militärtjänstgöring anses hava varit för handen endast under tid, då den skadade för fullgörande av värnplikt eller tjänsteplikt nödgats uppehålla sig å viss ort eller i föreskriven ordning varit stadd på marsch eller annan färd eller då den skadade i annat fall än nyss nämnts varit stadd på färd till eller från militärtjänstgöringen samt färden föranletts av och stått i omedelbart samband med tjänstgöringen.

3 §.

1. Ersättningsärenden, som avses i denna förordning, avgöras med det undantag, som i 6 § angives, av riksförsäkringsanstalten.

Över beslut av riksförsäkringsanstalten i sådant ärende må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola ingivas till rådet eller i

betalt brev med allmänna posten vara till rådet inkomna sist å trettionde dagen efter det klaganden av beslutet erhållit del, den dagen oräknad, då sådant skedde.

Försäkringsrådet äger, ändå att klagan icke förts, till prövning upptaga ärende, som avses i denna paragraf.

Över försäkringsrådets beslut må klagan ej föras.

2. Med avseende å försäkringsrådets behandling av ifrågavarande ärenden skall gälla vad i 6 § i lagen om försäkringsrådet stadgas.

3. Försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens beslut i omförmälda ärenden meddelas kostnadsfritt.

4 §.

Riksförsäkringsanstalten ävensom försäkringsrådet äga att till vidare utredning rörande tillämpning av någon i denna förordning given bestämmelse låta vid allmän domstol avhöra vittnen eller sakkunniga samt av vederbörande polismyndighet påfordra undersökning.

5 §.

Rätt till ersättning enligt denna förordning kan icke överlåtas och må förty ej tagas i mät för gäld.

2 kap. Ersättning för skada till följd av olycksfall.

6 §.

För skada till följd av olycksfall utgives i ersättning:

1) om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, under sjukdomstiden:

a) erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande eller eljest till lindrande av menliga följder av olycksfallet nödiga särskilda hjälpmedel, såsom kryckor, enklare konstgjorda lemmar, glasögon och dylikt;

b) sjukpenning för varje dag, utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp, bestämt i förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst på sätt nedan angives (hel sjukpenning) och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att sjukpenning utgår endast, för så vitt sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet och arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en fjärdedel; skolande hel sjukpenning utgå med följande belopp, nämligen:

om den årliga arbetsförtjänsten ej uppgår till 675 kronor, med en krona,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 675 kronor men ej till 945 kronor, med en krona 50 öre,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 945 kronor men ej till 1,215 kronor, med två kronor,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 1,215 kronor men ej till 1,485 kronor, med två kronor 50 öre,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 1,485 kronor men ej till 1,755 kronor, med tre kronor,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 1,755 kronor men ej till 2,025 kronor, med tre kronor 50 öre,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 2,025 kronor men ej till 2,295 kronor, med fyra kronor,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 2,295 kronor men ej till 2,565 kronor, med fyra kronor 50 öre,

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 2,565 kronor men ej till 2,835 kronor, med fem kronor samt

om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till eller överstiger 2,835 kronor, med fem kronor 50 öre;

2) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan:

a) livränta under tiden å ett årligt belopp, motsvarande vid förlust av arbetsförmågan två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar emot nedsättningen; med tillägg av belopp, svarande mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelse av sådana särskilda hjälpmedel, som under 1) nämnts; dock att vid förlust av arbetsförmågan livräntan må, när den skadades tillstånd kräver särskild vård, med hänsyn härtill bestämmas till högre belopp än nyss är nämnt, likväl ej överstigande beloppet av den årliga arbetsförtjänsten, samt att livränta icke utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel;

b) sådan behandling, som må erfordras för höjande av arbetsförmågan.

På därom av den skadade gjord ansökan må försäkringsrådet, när synnerliga skäl därtill äro för handen, besluta, att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång, till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

Ersättning, varom i denna paragraf är stadgat, utgår icke till fast anställt manskap vid försvarsväsendet, musikelev eller skeppsgosse, så länge anställningen varar, ej heller till annan fast anställd eller värnpliktig för tid, under vilken tjänstgöringen varar. Beträffande ersättning enligt 1) a) skall dessutom gälla, att läkarvård och läkemedel icke tillkomma den skadade för tid, under vilken han enligt därom gällande bestämmelser är berättigad att i anledning av skadan åtnjuta vård genom militär eller annan statlig myndighets försorg.

Kan vid sjukdom läkarvård ej utan oskälig omgång eller kostnad anskaffas, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

Kostnad för läkarintyg eller annat intyg, som erfordras för bedömande av förlust eller nedsättning av arbetsförmågan efter militärtjänstgöringens upphörande, skall gäldas av riksförsäkringsanstalten, därest intyget icke utfärdas på anmodan av vederbörande militära myndighet.

7 §.

Har olycksfallet medfört den skadades död, skall i ersättning utgivas:

a) begravningshjälp med en tiondel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, dock ej med mindre än etthundra kronor;

b) livräntor till efterlevande, nämligen:

till änka, när äktenskapet slutits före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, så länge livräntetagaren lever ogift, å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst;

till varje den avlidnes barn, som ej fyllt sexton år, evad det fötts inom eller utom äktenskapet, eller adoptivbarn under nämnda ålder, som adopterats före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, till dess barnet uppnått samma ålder, å ett årligt belopp, motsvarande en sjättedel av arbetsförtjänsten; samt till den avlidnes fader eller moder, adoptivfader eller adoptivmoder, eller om båda föräldrarna eller adoptivföräldrarna leva, till båda gemensamt, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete väsentligen beroende, en livränta å ett årligt belopp, motsvarande värdet av det underhåll, de av den avlidne åtnjutit, dock högst en fjärdedel av den avlidnes arbetsförtjänst.

Där livräntor till efterlevande enligt nu angivna grunder skulle, för år räknat, tillsammans överstiga två tredjedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, skola de, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas till sammanlagt detta belopp. Härvid skall iakttagas, att livräntor till efterlevande make och barn eller adoptivbarn skola utgå före livränta till föräldrar eller adoptivföräldrar samt att förstnämnda livräntor skola i den mån så erfordras nedsättas i förhållande till vad på varje livräntetagare belöper.

Till änka, som uppbär livränta och före fyllda sextio år ingår nytt äktenskap, utgives ett kapital för en gång, motsvarande tre fjärdedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

8 §.

Den årliga arbetsförtjänst, som i 6 och 7 §§ omförmäles, antages utgöra vid tiden för olycksfallet:

a) tvåtusen etthundrasextio kronor

för värnpliktig, som, efter avslutande av honom enligt värnpliktslagen åliggande första tjänstgöring och repetitionsövningar eller motsvarande tjänstgöring, deltager i tjänstgöring eller övning, som enligt värnpliktslagen åligger honom eller som eljest i laga ordning blivit honom ålagd,

för värnpliktig, som avses i § 27 mom. 1 D värnpliktslagen och som fullgör i nämnda lagrum angiven fackutbildning eller facktjänstgöring, samt

för värnpliktig, som fullgör tjänstgöring, varom i § 27 mom. 1 B värnpliktslagen sägs, såsom furir vid armén eller flygvapnet eller i motsvarande tjänsteställning vid marinen;

b) ettusen sjuhundrasextiofyra kronor

för värnpliktig, som icke avses häroavan under a).

För fast anställd beräknas ifrågavarande arbetsförtjänst efter de grunder, som stadgas i 9 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

9 §.

Vid bedömandet, i vad mån viss kroppsskada åstadkommit nedsättning av arbetsförmågan, skall hänsyn tagas ej blott till skadans beskaffenhet och inverkan på den skadades förmåga i allmänhet att försörja sig genom arbete, utan även till skadans inflytande på de särskilda färdigheter, som för drivande av den skadades yrke må vara erforderliga, samt till den skadades ålder. Var den skadade vid olycksfallet behäftad med kroppsskada eller lyte, skall hänsyn jämväl därtill tagas.

10 §.

Riksförsäkringsanstalten må när som helst och under så lång tid, sådant finnes lämpligt, bereda den skadade vård å sjukvårdsanstalt. Den skadade må dock ej utan sitt medgivande intagas å sjukvårdsanstalt, såvida ej skadan enligt läkares intyg kräver vård å sådan anstalt.

Vårdas den skadade efter tjänstgöringens eller anställningens slut å militär sjukvårdsanstalt, eller beredes honom av riksförsäkringsanstalten vård å civil sådan anstalt, må å sjukpenning, som under tiden tillkommer honom, avdragas ett med hänsyn till kostnaden för vården skäligt belopp, dock högst hälften.

Riksförsäkringsanstalten äger ock att under viss tid i stället för livränta eller del därav bereda livräntetagare, som är hemfallen åt dryckenskap, ersättning i naturaförmåner samt, efter samtycke av livräntetagaren eller dennes målsman, bereda livräntetagare uppehälle å ålderdomshem, barnhem eller annan dylik anstalt.

11 §.

Är den skadade berättigad att vid skada till följd av olycksfall av statsmedel erhålla understöd, som icke i denna förordning avses, såsom avlöning, pension eller annat underhåll, eller skall sådant understöd utgå från kassa eller pensionsinrättning, som understödes med statsmedel, avdrages från ersättning, som utgives enligt denna förordning, vad i anledning av olycksfallet för motsvarande ändamål från statens sida, av kassan eller pensionsinrättningen utgives för tid, under vilken ersättningen utgår; dock att i fråga om understöd från kassa eller pensionsinrättning sådant avdrag endast må ske, om staten helt och hållet eller till minst en tredjedel bidragit till bestridande av kostnaden för understödet, och ej ske med större belopp, än som svarar emot statens bidrag.

För pensionstillägg eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring eller för annat dylikt, allenast för behövande avsett understöd må avdrag icke göras.

12 §.

Begravningshjälp ävensom kapital enligt 6 och 7 §§ utbetalas så fort ske kan samt sjukpenning för varje kalendervecka å veckans sista dag. Livränta utbetalas för varje månad, räknad från den dag, rätten till livränta

inträtt, å månadens första dag utan återbetalningsskyldighet för månad, under vilken rätten till livränta upphört eller livränta minskats; dock skall riksförsäkringsanstalten beträffande tiden för utbetalning av livräntetillägg, varom i 6 § 2 a) förmäles, äga meddela sådana bestämmelser, som må anses lämpliga för vinnande av säkerhet, att tillägget användes för det därmed avsedda ändamålet. Sjukpenning och livränta må ock, med ersättningstagarens samtycke och utan återbetalningsskyldighet, utbetalas för längre betalningsterminer än nu är sagt. Uppkommer vid bestämmande av belopp, som skall utbetalas, bråktal av öre, utföres beloppet med närmast högre antal ören.

Har ersättningstagaren ej före utgången av året näst efter det, under vilket ersättningsbelopp skolat utbetalas, vare sig uppburit beloppet eller hos riksförsäkringsanstalten påfordrat utbetalning av detsamma, är rätten till beloppets utfående förverkad.

Angående sättet för utbetalning av ersättning förordnar Kungl. Maj:t.

13 §.

Äger någon rätt till ersättning enligt denna förordning, är han ej därav hindrad att göra gällande det anspråk på skadestånd utöver ersättningen, som i följd av olycksfallet må tillkomma honom enligt allmän lag eller särskild författning.

Vad i ersättning enligt denna förordning utgivits må av riksförsäkringsanstalten för statsverkets räkning sökas åter av den, som vållat skadan eller oberoende av vållande enligt lag är skyldig att utgiva skadestånd, där ej även han drabbats av olycksfallet och på grund därav är berättigad till ersättning enligt denna förordning. På grund av vad i detta stycke sägs skall riksförsäkringsanstalten dock äga att återkräva allenast vad ersättningstagaren varit berättigad att utbekomma av den skadeståndspliktige.

14 §.

Uppkommer under militärtjänstgöring skada till följd av olycksfall, skall den skadades kompanichef eller motsvarande befäl ofördröjligen därom underrättas. Yppas skadan först sedan tjänstgöringen upphört, skall underrättelse därom i stället lämnas rullföringsbefälhavaren eller, om den skadade är inskriven å sjömanshus, sjörullföringsbefälhavaren.

Den skadade vare ock skyldig att underkasta sig vård eller föreskrift av läkare, som vederbörande militära myndighet eller riksförsäkringsanstalten må tillkalla.

15 §.

Sedan underrättelse om olycksfallet lämnats på sätt i 14 § sägs, åligger det kompanichefen eller motsvarande befäl eller rullförings- eller sjörullföringsbefälhavaren att, där olycksfallet medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som föranleder ersättning enligt 6 eller 7 §, om olycks-

fallet ofördröjligen avgiva skriftlig anmälan. Denna anmälan skall av kompanichefen eller motsvarande befäl för översändande till riksförsäkringsanstalten ingivas till vederbörande militära personalchef. Av rullförings- eller sjörullföringsbefälhavaren skall anmälan, med avvikelse från den för befordran av tjänstemeddelanden fastställda ordning, insändas omedelbart till riksförsäkringsanstalten.

De närmare bestämmelserna rörande anmälan om olycksfall, som i denna förordning avses, meddelas av Kungl. Maj:t.

16 §.

Sedan riksförsäkringsanstalten erhållit kännedom om olycksfallet, skall anstalten, så snart ske kan, ändå att ansökan om ersättning icke blivit gjord, besluta om de åtgärder, som för den skadades vård må vara av nöden, samt bestämma den ersättning, som enligt denna förordning skall utgivas.

Inträder, sedan ersättning till den skadade blivit av riksförsäkringsanstalten bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, må jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då ansökan därom gjorts, eller, där jämkningen utan ansökan beslutats av riksförsäkringsanstalten, före dagen för beslutet.

Beslut om ersättning skall, så fort ske kan, meddelas den ersättningsberättigade och utan hinder av förd klagan tillsvidare lända till efterrättelse.

17 §.

Har olycksfallet uppsåtligen förorsakats av den skadade, utgår ej ersättning enligt denna förordning. Ej heller må, där olycksfall, som medfört den skadades död, uppsåtligen eller genom grovt vållande förorsakats av efterlevande, ersättning utgå till denne.

18 §.

Har olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller har olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, må ersättning enligt 6 § skäligen nedsättas.

Lag samma vare, där den skadade ej ställt sig till efterrättelse anordning eller föreskrift om sjukhus- eller läkarvård, som givits på grund av denna förordning, så ock där genom försummelse av den skadade underrättelse om olycksfallet enligt 14 § icke lämnats; dock att nedsättning av ersättningen ej må ske, såvida ej skadan väsentligen förvärrats därigenom, att den skadade i följd av förseelsen kommit att sakna lämplig vård.

3 kap. Ersättning i anledning av sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall.

19 §.

1. Sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, skall anses ådragen under militärtjänstgöring,

därest sjukdomen yppats under tjänstgöringen samt skälig anledning ej finnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill, samt

därest sjukdomen visserligen icke yppats under tjänstgöringen, men denna skäligen kan antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen.

2. Beträffande ersättning i anledning av sjukdom, som i 1 mom. avses, skola, med nedan i detta kapitel angivna undantag och tillägg, bestämmelserna i 2 kap. om ersättning för skada till följd av olycksfall äga motsvarande tillämpning.

20 §.

Med avseende å tillämpningen av bestämmelserna i 6 § skall, med iakttagande av vad nämnda bestämmelser i övrigt innehålla, i fall, varom i detta kapitel är fråga, följande lända till efterrättelse.

Ersättning enligt 6 § 1) tillkommer den sjuke vid övergående (akut) sjukdom, så länge sjukdomen varar och arbetsförmågan till följd därav är nedsatt med minst en fjärdedel, samt vid annan (kronisk) sjukdom, så länge arbetsförmågan till följd av sjukdomen är nedsatt med minst en fjärdedel och genom vård av den sjuke förbättring i hans tillstånd är att förvänta. Vid sjukdom, som senast angivits, utgår sådan ersättning dock icke under längre tid än sammanlagt ett år, räknat från den tidpunkt, då rätten därtill inträtt, för så vitt icke den sjuke vårdas å sjukvårdsanstalt eller erhåller annan däremot svarande vård och antagas kan, att genom dylik vård arbetsförmågan skall kunna återvinnas eller väsentligt höjas.

Livränta enligt 6 § 2) utgår, därest, sedan den sjukes rätt till sådan ersättning, som i 6 § 1) omförmäles, upphört, sjukdomen medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av densamma med minst en tiondel. Dylik livränta må icke utbytas mot ett kapital för en gång.

21 §.

Den, som på grund av bestämmelserna i detta kapitel är berättigad till ersättning enligt 6 § eller 7 § b), må ej uppbära ersättningen för tid, varunder han är bosatt utom riket eller varunder han undergår frihetsstraff eller tvångsarbete eller enligt domstols förordnande är intagen i allmän uppfostringsanstalt.

22 §.

Fråga om jämkning i ersättning, som utgår på grund av bestämmelserna i detta kapitel, må icke väckas, sedan tre år förflutit från det ersättningen bestämdes.

23 §.

Rätt till ersättning på grund av bestämmelserna i detta kapitel är förverkad, därest icke inom en tid av tre år, räknat på sätt här nedan sägs, underrättelse jämlikt 14 § blivit lämnad om sjukdomen eller denna blivit anmäld i riksförsäkringsanstalten eller anhållan därstädes blivit gjord om ersättning i anledning av sjukdomen. Nämnda tid av tre år räknas från det för fast anställt manskap vid försvarsväsendet, musikelev och skeppsgosse anställningen samt för annan fast anställd och värnpliktig tjänstgöringen upphört eller från den senare tidpunkt, då sjukdomen yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

24 §.

Har sjukdom, som i detta kapitel avses, yppats under militärtjänstgöring och föreligga för vederbörande militärläkare otvetydiga skäl att antaga, att sjukdomen kan föranleda ersättning enligt denna förordning, skall den kompanichef eller motsvarande befäl enligt 15 § åliggande anmälningsskyldighet fullgöras av militärläkaren.

4 kap. Särskilda bestämmelser.

25 §.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad denna förordning innehåller, finnas erforderliga för förordningens tillämpning, meddelas av Kungl. Maj:t eller av de civila eller militära myndigheter, som av Kungl. Maj:t därtill bemyndigas.

26 §.

1. Genom denna förordning upphäves förordningen den 18 juni 1909 (nr 89, s. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, ävensom vad i Kungl. Maj:ts brev till arméförvaltningen den 6 maj 1881 (nr 35, s. 10) angående förändring i bestämmelserna om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa finnes stadgat rörande ersättning för skada eller sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring i fredstid.

2. Beträffande olycksfall, varom i denna förordning stadgas, skola bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete icke äga tillämpning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1928; dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall, som inträffat eller sjukdom som yppats före nämnda dag, bedömes enligt äldre bestämmelser.

---

dels ock ökat *ordinarie* anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, nu 252,000 kronor, med 125,000 kronor till 377,000 kronor;

Stockholm den 3 juni 1927.

Med undersåtlig vördnad.

Stockholm, K. L. Beckmans Boktr., 1927.